

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1055 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/508/2017/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

170/2018. (VII. 12.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2017. december 5-én postai úton előterjesztett **panaszát** a 2018. július 12-én – Fráterné dr. Ferenczy Nóra testületi tag és dr. Wildner Domonkos testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén – a távollévő dr. Wildner Domonkos előadó testületi tag írásbeli előterjesztése nyomán – meghozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – * Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedés nem történt, valamint alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2017. december 5-én postai úton terjesztett elő panaszt, gyermeke törvényes képviselőjeként a gyermekével 2018. november 16-án történetekkel kapcsolatban, és a vele szemben 2017. november 17-én foganatosított rendőri intézkedéssel szemben.

I.

1) A panaszos beadványát a Testület a panasz szempontjából releváns információkra szorítkozva ismerteti az alábbiak szerint.

2017. november 16-án mindenféle szülői engedélyezés, vagy beleegyezés nélkül a panaszos gyermekét kibilincselték a bordásfalhoz, ujjlenyomatot vettek tőle és pisztolyt adtak a kezébe. Osztálytársaival, és iskolatársaival „össze-vissza bilincselgették” egymást, melyben a panaszos gyermeke nem akart részt venni, ki is szaladt a folyosóra. A tanárnője visszavitte, az ajtót kulcsra zárta, majd a rendőr elé vezette, a rendőr pedig „rákattintotta a bilincset”, miközben azt mondta neki, hogy „Ne félj!”.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

A panaszos szerint a „gyermekjogokat súlyosan megsértették az iskolában”, őt megfosztották „szülői jogaitól”.

Másnap, 2017. november 17-én, mikor a panaszos az iskolától várta a választ, hogy mi is volt ez a cselekmény, az osztályfőnöknő csak annyit mondott, hogy pályaválasztási nap volt az iskolában. A panaszos felháborodott, mert nem adott engedélyt arra, hogy a gyermekét megfélemlítsék a rendőrök.

A panaszos várta az igazgató urat, de ő azt mondta, hogy „cigányoknak mit magyarázkodjon”, ki sem ment, sőt kihívták a rendőröket.

A kikerülő rendőrök egyenesen a panaszoshoz mentek. Az intézkedés során végig P. I. beszélt. A panaszos állítása szerint ő csak tájékoztatást szeretett volna kapni az előző napi bemutatóval kapcsolatban, de a rendőr végig mosolyogva, nevetve, gúnyosan beszélt, megkérdezte a panaszost, hogy miért „kiabálgat be az iskolába”, és miért hívhatja az igazgatót. A panaszos kérdőre vonta a rendőrt, hogy miért bilincselte meg a lányát, de a rendőr azt válaszolta, hogy „semmi köze hozzá” a panaszosnak, és azt mondta, hogy „semmi joga nincsen megkérdezni azt, hogy ő miért, kivel megy be az iskolába, és mit csinál”. Ekkor felíratta a panaszos nevét, adatait, és azt mondta, hogy ha nem állítja le magát a panaszos, akkor beviszik. A panaszos előadta, hogy valóban hangoskodott, de csak azért, mert volt háborodva, és véleménye szerint halkan nem lehet felháborodni.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az illetékes rendőri szervtől, valamint kérte az üggyel kapcsolatos rendőrségi dokumentumok és a konkrét kérdésekkel kapcsolatos rendőrségi álláspont megküldését.

1) S. A. r. alezredes 2018. január 3-án készült átiratában értesítette a Testületet, hogy 2017. november 16-án a Sz. Általános Iskola igazgatójának kérésére 9 óra 30 perc és 10 óra között bűnmegelőzési, valamint a rendőrség munkáját bemutató óra megtartására került sor az iskola első és második osztályos tanulói részére. A gyerekek részére bemutatásra került a járőr felszerelés, melyek közül a gumibotot, valamint a bilincset önkéntes alapon kézbe vehették, megvizsgálhatták működését. P. I. c. r. százados a szolgálati PA-63 típusú maroklőfegyverét ürített, fesztelenített, lőszer nélküli állapotban szintén megmutatta, azonban azt más személy részére nem adta át, kezéből nem adta ki, lövést azzal nem adtak le. Tájékoztatták a tanulókat a bűnügyi nyilvántartásba vétel menetéről, melynek elemei közül az ujjlenyomatvétel került bemutatásra, ezt egy-két tanuló önkéntes alapon kipróbálhatta. Az ujjlenyomatvétel során nem a rendőrségnél rendszeresített ujjlenyomatvételi-lapot használtak, hanem egy normál A/4-es papírlapra vettek a jelentkező tanulók egy-két ujjáról lenyomatot. A bemutató során sem a panaszos lányával, sem más személlyel szemben nem került sor bilincselésre, vagy egyéb rendőri intézkedés alkalmazására.

2017. november 17-én az iskola igazgatója bejelentést tett, mely szerint a panaszos az iskola előtt hangoskodik, zavarja az iskola rendjét. A helyszínre érkező rendőrök felvilágosítást kértek az iskola előtt szolgálatot ellátó polgárőröktől, akik elmondták, hogy a panaszos kikerzésük előtt szidalmazta a tanári kart, hangoskodott, viselkedése az intézménybe érkező gyermekeket megrémítette, bennük megbotrányozást keltett.

Az általános iskolától nem messze található üzlet előtt a panaszos igazoltatására került sor, kényszerítő eszköz alkalmazására nem volt szükség. A panaszost tájékoztatták, hogy az iskola előtti cselekményével megvalósította a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (továbbiakban: Szabs. tv.) 170.§-ába ütköző, és aszerint minősülő garázdaság szabálysértését, így vele szemben szabálysértési feljelentéssel élnek. P. I. c. r. százados továbbá tájékoztatta a panaszost, hogy

az előző napi előadáson intézkedésre, a gyermekek nyilvántartásba vételére, bilincselésére nem került sor, majd közölte a panaszossal a panasztételi lehetőségeit.

2) A 2017. november 17-én készült feljelentés szabálysértési ügyben című dokumentum az alábbiak szerint foglalja össze az iskolai bemutatót követő napon történt intézkedést.

2017. november 17-én 8 órakor jelentek meg a rendőrök a Sz. út 51. szám előtt, mivel a B. Rendőrsre bejelentés érkezett, miszerint a panaszos az iskola előtti területen kiabál, és sértő megjegyzésekkel illeti a tanári kart. A helyszínen tartózkodó polgárőri szolgálatot ellátó személyek elmondták a rendőröknek, hogy a panaszos hangosan kiabálva, sértő, obszcén (k***g, f***ó) megjegyzésekkel illette a tanári kart és az igazgatót, valamint be akart menni az iskola területére. A panaszossal közölték, hogy az iskola házirendjében leírtak szerint nem mehet be, csak igazgatói engedéllyel, fejezze be a kiabálást, a sértegetést, az illetlen szavak használatát az oktatási intézmény közelében. A panaszos pár percig folytatta a cselekményét, majd az iskola előtti területről a bolt elé ment (20 méterre) és ott is hangosan szidalmazta a tanári kart.

A tanúk elmondták, hogy a panaszos viselkedése ijedelmet, riadalmat, megbotráncozást keltett, agresszívan viselkedett.

Ezt követően a panaszost intézkedés alá vonták. A panaszos fennhangon közölte, hogy az előző nap az iskolában történt előadáson a gyermekével véleménye szerint sértő, megalázó módon bántak, ami szerinte az iskola igazgatójának és tanári karának a hibája, ezért ment az iskola elé veszekedni.

A beszerzett információk alapján a rendőrök véleménye szerint megvalósult a garázdaság szabálysértése.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos, a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – az alábbi megállapításra jutott.

1) A Testület először azt értékelte, hogy a panaszbeadvány vizsgálatára rendelkezik-e hatáskörrel.

A Testület hivatkozik az Rtv. 92. § (1) bekezdésére: „Akinek a IV-V. Fejezetben – a 46/A-46/C. § kivételével –, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette, választása szerint panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez vagy kérheti, hogy – amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá – panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kilététől függően az országos rendőrfőkapitány, a belső bűnmegelőzési és büntfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója bírálja el.” Az idézett rendelkezés értelmében a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások vizsgálata tartozik, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

– a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),

– a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházatcsomag-jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),

– a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás stb.) tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A panaszos beadványában a 2017. november 16-án törtétekkel kapcsolatban egy egyértelműen a rendőri intézkedés kategóriáján kívül eső cselekményt kifogásolt. Későbbi meghallgatása során el is mondta, hogy ezen napon törtétek kapcsán a tanári kart és az igazgatót hibáztatja, nem a rendőröket.

Az Rtv. fent idézett 92. §-ának (1) bekezdése értelmében a Testület rendőri intézkedésekkel, mulasztásokkal, valamint kényszerítő eszközök alkalmazásával foglalkozik, így nem rendelkezik hatáskörrel egy általános iskolai bemutatón törtétek kivizsgálására, mivel az a rendőri intézkedés fogalmi körén kívül esik.

A Testület a panasz fenti része (2017. november 16-ai történekek) tekintetében hatáskörének hiányát volt kénytelen megállapítani.

IV.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – **megállapította, hogy a rendőri fellépés és intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) Szabadság és Felelőség fejezetének II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való jogát, valamint XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.**

1) A Testület elsőként azt értékelte, hogy a rendőrség a panaszost indokoltan, kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában vonta-e intézkedés alá.

A rendőri tájékoztatás szerint az általános iskola igazgatója tett bejelentést, mely szerint a panaszos az iskola előtt állva kiabál, szidalmazza a tanári kart, zavarja az iskola rendjét, az iskolába érkező gyermekekben ezzel riadalmat keltve.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdése szerint „a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait”.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése rendelkezik a rendőr intézkedési kötelezettségéről. A hiyatkozott jogszabályhely szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. A Szolgálati Szabályzat az Rtv. előírásait a következőkkel egészíti ki. A 9. § (1) bekezdése alapján a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy - jogszabály által meghatározott esetekben - helyszíni bírságot szab ki. A szabálysértést észlelő rendőr figyelmeztetést azon szabálysértés esetén alkalmazhat, amely miatt helyszíni bírságot szabhat ki.

Az Rtv. 24. §-a szabályozza a rendőrség segítségnyújtási kötelezettségét. Az (1)-(3) bekezdések szerint „a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulóknak a tőle elvárható felvilágosítást megadni. A magánérdekek védelme e törvény

alapján csak akkor tartozik a rendőrség hatáskörébe, ha a törvényes védelem az adott körülmények között más módon nem biztosítható, vagy ha a rendőri segítség nélkül a jog érvényesíthetősége meghiúsulna vagy számottevően megnehezülne. A segítségnyújtás csak halaszthatatlan szolgálati érdekből tagadható meg, közvetlen életveszély esetén csak akkor, ha a segítségnyújtás miatt több ember élete kerülne közvetlen veszélybe.”

A rendőrségi iratok egységesen arról számoltak be, hogy arról érkezett bejelentés, hogy a panaszos hangoskodik az oktatási intézmény előtt, zavarja az iskola rendjét, obszcén szavakat használ, és riadalmat kelt a jelenlévőkben. A fentiek alapján megállapítható, hogy szabálysértés elkövetésének gyanúja merült fel, mégpedig a Szabs. tv. 170. §-a szerinti garázdaságé, mely szerint, aki olyan kihívóan közösségellenes magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen, szabálysértést követ el.

A Testület ezen a ponton szükségesnek tartja felhívni a figyelmet töretlen gyakorlatára, miszerint ha az Rtv. szerinti rendőri fellépés mögöttes jogalapjaként a rendőrség egy Rtv-n kívüli jogszabályban meghatározott tényállás tekintetében fennálló gyanúokra (pl. bűncselekmény vagy szabálysértés gyanújára) hivatkozik, a Testület – a kérdéses cselekményért egyébként fennálló szabálysértési vagy büntetőjogi felelősség kérdésében való állásfoglalás nélkül – vizsgálja, hogy az adott esetben fennállt-e olyan fokú gyanú, amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra. Amennyiben a Testület ezt a vizsgálatot nem végezné el, a jogkorlátozás érdemi kontrollja kiüresedne, illetve elmaradna, és ezzel sérülne az érintett panaszhoz való alkotmányos joga.

A Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy a bejelentés nyomán fennállt az intézkedéshez szükséges mértékű gyanú, ami által a rendőröknek intézkedési kötelezettsége keletkezett. A Testület kimondta tehát, hogy a rendőrök kellő jogalap birtokában jártak el és vonták intézkedés alá a panaszost, ezért nem sérült a panaszos tisztességes eljárásához való joga.

2) A Testület vizsgálta a panaszossal szemben alkalmazott hangnemet és bánásmódot.

A panaszos állítása szerint ő csak tájékoztatást szeretett volna kapni az előző napi bemutatóval kapcsolatban, de a rendőr végig mosolyogva, nevetve, gúnyosan beszélt, megkérdezte a panaszost, hogy miért „kiabálgat be az iskolába”, és miért hivatja az igazgatót. A panaszos kérdőre vonta a rendőrt, hogy miért bilincselte meg a lányát, de a rendőr azt válaszolta, hogy „semmi köze hozzá” a panaszosnak, és azt mondta, hogy a panaszosnak „semmi joga nincsen megkérdezni azt, hogy ő miért, kivel megy be az iskolába, és mit csinál”.

A rendőri álláspont szerint éppen ellenkezőleg történt, a panaszos tanúsított nem megfelelő magatartást, tájékoztatták, hogy az iskola előtti cselekményével megvalósította a Szabs. tv. 170.§-ába ütköző, és aszerint minősülő garázdaság szabálysértését, így vele szemben szabálysértési feljelentéssel élnek. P. I. c. r. százados továbbá tájékoztatta a panaszost, hogy az előző napi előadáson intézkedésre, a gyermekek nyilvántartásba vételére, bilincselésére nem került sor, majd közölte a panaszossal a panasztételi lehetőségeit.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdés második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. A rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerül – más állampolgároknál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelem és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, az államszervezetten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel összhangban ugyanis az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük

szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számon kérhetőség lehetőségeit is megteremtve.

A Testület ezzel kapcsolatban szükségesnek tartja kiemelni a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét, amelynek 1. pontja előírja: a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület továbbá jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

A Testület az ügy gondos mérlegelése során megállapította, hogy a panaszosi és a rendőri állítások között olyan mértékű ellentmondás feszül, amelyet a Testület korlátozott eszköztárára figyelemmel nem tud feloldani, így a tényállás rekonstruálására nem volt lehetősége. Emiatt a Testület álláspontja szerint a panaszos emberi méltósághoz való jogának a sérelmének vonatkozásában megnyugtatóan nem foglalhat állást.

Minderre tekintettel a Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy a panaszos emberi méltósághoz való jogának a sérelme nem megállapítható.

IV.

A Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy fennállt az intézkedéshez szükséges mértékű gyanú, ami által a rendőröknek intézkedési kötelezettsége keletkezett, így nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga a rendőri intézkedés foganatosítása miatt. A Testület úgy foglalt állást, hogy a panaszos emberi méltósághoz való jogának a sérelme nem megállapítható a vele szemben alkalmazott hangnem és bánásmód tekintetében.

A fentiek alapján a Testület az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt átteszi az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez.

Budapest, 2018. július 12.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Dr. Wildner Domonkos
előadó testületi tag
helyett Dr. Lukács Tamás elnök

Dr. Cservák Csaba
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET